

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ELET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

SZERKESZTI:
Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRS:
TARCSAFALVI ALBERT.

TARTALOM:

A szerkesztő asztaláról	173	✠	Egyházi és iskolai mozgalmak	185
Az unitáriusok hite	175	✠	Mulattató	188
Mi az élet?	178	✠	Borítékon: A Dávid Ferenc Egylet	
Nők Világa	180	✠	örökös alapítói. — Aranykönyv.	
Társadalmi munkásságunk	181	✠	— Szerkesztői üzenetek.	
Irodalom	184	✠		

Mennyegzői, konfirmációi s ünnepi alkalommal igen kedves és jótékonyhatású állandó ajándék az imakönyv. **SZIVEMET HOZZÁD EMELEM**, írta dr. Boros György, női imakönyvet a sajtó meleg szavakkal üdvözölte, a közönség valláskülönbség nélkül megkedvelte. Ára csinos vászonkötésben, arany kehely és arany címmel 2 K 40 fill. **Öt példány egyszerre rendelve 10 K. Bőrkötés aranyszéllal (barna, sötétkék, fekete) 6K. Fehér csont, selyem- és bársony kötés többféle színben, kiválóan jó papíron 10 K. Bőrkötés remek kivitelben 14 kor. Megrendelhető a szerkesztőnél.**

A Dávid Ferenc-Egylet örökös alapítói: Báró P. Horváth Kálmán Felsőzsuk 600 kor. Brassai Sámuel Kolozsvár 400 kor. Hajós János-alapítvány 300 kor. Fekete Gábor Kolozsvár 100 kor. Dr. Bedő Albert Budapest 100 kor. Könyves Kálmán Részvénytárs. Budapest 100 kor. Székely László Torda 100 kor. Ürmössy Jenő Kolozsvár 100 kor. Reitter Aladárné Kolozsvár 50 korona. 40—40 koronát fizettek: Ádámosi Ferenc Désakna, Albert Dénes Kolozsvár, Beczkay Péter Kolozsvár, Boncza Miklós Budapest, Balogh József Kolozsvár, De zsi Károly Torda, Ferencz József Kolozsvár, Ferencz Józsefné Kolozsvár, Ferencz Zsuzsa Végh M.-né Kolozsvár, Farkas Józsefné Kolozsvár, Fodor Károly pitesti (Románia) Gyöngyösi Béla Kolozsvár, Gyöngyösi Béláné Kolozsvár, Gyulay László Kolozsvár, P. Horváth Borbára F.-Zsuk, Jakab István Déva, báró Kemény Gézánné Kolozsvár, Mikó Béla Nagybánya, K. Nagy Béla Szilágykraszna, Pál Ferenc Kolozsvár, Székely Miklós Torda, Szentkirályi Ferenc Gagy, dr. Boros György Kolozsvár (70 K), Derékyl Gyuláné br. Györfi Róza Megyaszó, Bedő Dénes Nagyenyed, Danie. Lajos Vargyas; Koronabank Részvénytársaság Kolozsvár (30 kor.)

Aranykönyv.

Köszönet.

A sepsikőröspataki unitárius egyházközségnek özv. Csipkés Farkasné (Gál Miklós oly korán elhunyt lelkész édes anyja) egy szép piros bársony urasztali terítőt ajándékozott, értéke 35 K. Felirata Gál Miklós és Lipkay Mariska emlékére. Az Isten ki a sziveket vizsgálja, adjon erőt a nagy bánat elviselésére, s nemes tettét jegyezze fel a mennyben.

A szép adományért egyházközségünk nevében ezuttal is köszönetet mondunk.

Sepsikőröspatak, 1912. július hó 22.

Székely Kelemen,
unitárius lelkész.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA:
A DÁVID FERENCZ EGYLET

SZERKESZTI:
Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRS:
TARCSAFALVI ALBERT.

Előfizetési ára: 2 kor. 40 fillér. Egy szám ára:
24 fillér. Egyleti tagok 5 évi kötelezettséggel,
egy évre 2 koronát fizetnek,

Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárnok-
hoz küldendő Kolozsvárra.

A szerkesztő asztaláról.

Kis folyóból lesz a tenger. Fillérből lesz a korona. A kis folyó mindig a tenger felé siet. Nem tehet róla, arra van az útja. A fillér dolga nem ilyen, ő, ha utat kap, kiesik, elrejtőzik vagy elszalad a hány annyifelé. Nagyon jó zsebben kell tartani s nagyon kell ügyelni reá, hogy helyén maradjon, de, hogy még szaporodjék is, ahhoz már egészen különös tudomány kell. Ezt a tudományt a szomszéd jobban ismeri mint mi. Az osztrák sógor ezer emberét küldi szét nagy Magyarországra ronggyal, pánlikával, cukorral, gyufával, kabáttal, cipővel s Isten tudja mi minden egyébbel. A szépen borotvált képű sógor oly jámbor, hizelgő beszédű, hogy a büszke magyar szinte egészen elhiszi neki, hogy majdnem ingyen ad neki mindent, csak azért, hogy más idegenek el ne vegyék. A magyar mindig úr volt, szerette, ha megdicsérik előkelő gavallérságát és fizet mint a köles, ameddig van miből s ha nincs: eladjuk a kantárt, hámot s keresünk egy más országot. Nem is lehet más a vége, mert az Urnak 1912-ik esztendejében csak portékáért 178 millió 800 ezer koronával gazdagítottuk az idegent, s abból az osztrák sógornak 113 millió 600 ezer koronát juttattunk. Ezért a szép összegért cserébe tőlünk semmit sem vett. A régi nóta minden nap megújul: nem szeretjük a magunkét, nem becsüljük meg a magyar ipart, csak azért, mert a miénk. Mindennap szegényedünk, koldusodunk! Mi lesz a vége?

A hímestestvér szárnyú pillangó addig röpköd a láng körül, míg nem a láng leperzseli szárnyát. Egyszer valahogyan kijutott a veszedelemből. Legalább az életét megmentette. De az ügyetlen elfeledte a tanulságot s mihelyt szárnyra kapott újból csak oda csapott, de akkor már bele is hullott a parázsba. Az emberek nagy része, ha egy kevés pénzt érez a zsebében, úgy tesz, mint az a

szárnyas féreg, becsap a korcsmába egy pohár sörre, egy ital pálinkára, leül az asztal mellé egy kis 21-esre, vagy elindul a nagy világba szerencsét próbálni. Mindezt csak azért, mert elfeledte, hogy a multkor milyen erősen megégett volt a torka, kilyukadt volt a zsebe. Hiszen elég volna csak a mások példáján okulni!

Az *európai civilizáció* áldásai máris szemmel láthatólag mutatkoznak Maroccoban, Afrika északi partján. A franciák elfoglalták s a jámbor mohamedánok egy esztendő alatt szép jelét adták tanulékonyságuknak, mert éppen kétszer annyi pálinkát, bort és édesített italt fogyasztottak el, mint a megelőző esztendőben. A keresztény gazda úgy segített rajtuk, hogy a buzára, lisztre, ruházatra kétszer akkora adót vetett mint a szeszfélékre. Éppen olyan bölcs intézkedés mint a mi országunké: vasárnap csak tíz óráig szabad árulni élelmiciket, de a piszkos, ronda korcsmák egész vasárnap nyitva vannak.

„Az *irigység rút állat*“, s még sem lehet kiirtani a határunkról. Bejár a faluba is s ha felszögnek gyümölcse termett, az alszögieknek nincsen vizök s a „kirendeltség“ kínálja vezetékcsővel, mérnöki jótanáccsal, az alszögiek istenért sem segítenének a munkájokkal. „Nekünk nem kell“. „Legyen nekik is, ha kell“. A középső határt elverte a jég, a szélbeesőknek szintúgy jól esik, hogy most a nagy asztag nem dülleszkedik az utcára“ — „úgy kell nekik, mert igen fenn hordották a fejüket“. — Kedves olvasó, ha a te faludban vagy városodban ezek s az ilyenforma mondások nincsenek szokásban, írd meg nekünk, hadd tudjuk mi is a nevét az egyedüli tiszta, jó keresztény és nyilván „legboldogabb“ helységnek.

Miért is gyűltek össze egy kis helyre az emberek? Nyilván azért, hogy a gonoszok, a lopók, a rablók, a vadak és idegen ellenségek ellen megvédhessék egymást. Az önvédelem olyan természetes hajlandóság, hogy a legparányibb féregben is meg van. Hála érte a gondviselésnek! De miután már ország-világ így elhelyezkedtünk s templomokat, iskolákat, községházakat építettünk, hogy oktassuk, jól kormányozzuk a falunkat, városunkat, megyénket és országunkat, mégis miért törjük azon a fejünket, hogy az eddigieknél is gyilkolóbb fegyvereink, ágyúink legyenek? Talán bizony elfeledtük a Jézus tanítását: aki fegyvert fog, fegyver által vesz el. „Boldogok a békességre igyekezők, mert ők Isten fiainak hivatnak“.

Az unitáriusok hite.*

(Irtá: Crooker I. H.)

Mit hisznek az unitáriusok? E kérdésre nem lehet olyan feleletet adni, amely a teljes unitárius evangéliumot magába foglalná. Bár hitünk nagy, mindamellett a hittételeket részleges dolgoknak tartjuk s az élet másodrendű elemeinek tekintjük csupán. A vallás nézetünk szerint élet. Kedves hittételeink és erős meggyőződésünk mellett is létezésünk okát ezeknél valami magasabban álló, életbevágóbb dologban keressük.

Azt tartjuk, hogy sok theologiai hittétel és spekuláció a mindennapi élet mozgóerőitől és eszményeitől oly távol áll, hogy arra nézve semmi szellemi vagy erkölcsi értéke nincsen. Nekünk oly vágyaink és érzelmeink vannak, amelyeket bármely tudományos elméletnél többre becsülünk.

Nincsen olyan dogmai tételünk, amelyre rámondhatnók: Ha ezt hiszed unitárius vagy. Más valami az, ami meghatározza, hogy ki az unitárius. Mi azt kérdezzük milyen életet élsz? Az unitarizmus legrövidebb meghatározása ez: Isten atya, az emberek testvérek. E kettőt kell alkalmazni az életre. Ez nem azt jelenti, mintha mi másoknál jobbaknak tartanók magunkat. Ez egyszerűen azt jelenti, hogy vallásunk életünk szellemében lesz nyilvánvalóvá.

Az unitárius vallás elméleti tételekkel csak ritkán foglalkozik s akkor is csak azért, hogy azoknak másodrendűváltát kimutassa. Mi mélyebben bocsátkozunk az életbe. Azt kérdezzük: Mik vonzanak? Mik a vágyaid? Mik mozdítanak meg lelkileg? Mik vezető eszményeid? Ezekben van az igazi vallás. A vallásban épügy, mint minden másban világosabb gondolkozásra van szükségünk. Ebben az kell legyen az első lépés, hogy a vallásos élet gyakorlati kérdéseiben gondolkozzunk világosabban.

Nem annyira hittételek terjesztése mint inkább az igaz élet szellemének művelése, a jellem fejlesztése és gazdagítása és a jótékonyági hajlam ébresztése a fő célunk. Mozgóerőinket és elméleteinket nem tartjuk tökéleteseknek. De érezzük, hogy van bennük igazság és nemesség arra elég, hogy az életben boldogítsanak, kérésünk ez: éljen mindenki legjobb meggyőződése szerint. Isten is azt kívánja mindenkitől. Örömmel vesszük észre, hogy akik tőlünk különböznek, sok elemét bírják az értékes igazságoknak.

A hitnézetek különbözősége közöttünk semmi kellemetlenséget nem okoz. A lényeges dolgokban épp oly egység van közöttünk,

* Olvasóinknak különös figyelembe ajánljuk ezt a cikket, egyben értesítjük, hogy az unitárius vallás ismertetésére lehetőleg mindenik számban gondunk lesz. Olvasóink nagy szolgálatot tesznek vallásunk érdeklődésében, ha idegenekkel közlik. Mi figyelmeztetésre azonnal megküldjük a kívánt számot.
Szerk.

mint a tudományokban. A különböző nézetekben való egységét nem szabad a véleményeknek alaki egységével összezavarnunk. Azokat, akik tőlünk különböznek, nem szabad eretnekeknek tekintenünk, hanem szeretett társ munkásoknak, akiket tanítanunk s akiktől nekünk tanulnunk kell. Egy pár pontba összefoglaljuk az unitarizmusról táplált nézeteinket.

a) Az unitarizmus progresszív vallásos mozgalom. Minden vallási irányzatban van progresszió, bármennyire rabszolgája legyen is a hagyománynak és dogmának. Ahol élet van, ott mozgásnak is lennie kell. A püspöki, a presbiteri és katolikus egyházakban mind van haladás. De közöttünk és más egyházak között e tekintetben nagy különbség van. A változásokat, amelyeknek mások ellene állanak, mi szívesen fogadjuk. Az olyan haladást, amit mások csak eltérnek, mi örömmel támogatjuk.

A protestánsoknak általában véve, vannak oly hittételeik, amelyeknek elfogadásától teszik függővé az üdvösségét. Mi az igazságnak és kötelességnek mindig szélesedő szempontjaira figyelünk. Nem a muló forma lényeges nekünk, hanem az igazság feltalálásának módszere, amely folytonossá teszi a haladást. A másoknak való szolgálatnak nem a formája fontos, hanem a szeretetnek érzete, amely a szolgálatnak új formáit teremti meg. A konzervatívok, azt a hitet védelmézik, amely hajdan kijelentetett a szenteknek. Mi abban a hiszemben, hogy Istennek ma is vannak jóshelyei, az eget tiszteletteljesen figyeljük s komolyan hallgatunk az élőhangokra, a mainál is dicsőségesebb evangélium kijelentésére.

A dogmatikusok leszólják az újításokat és a régi falakhoz, amelyeket a kegyesség szentsége körül, Luther, Kálvin és Wesley építettek, öröket állítanak. Az unitáriusok eldobva a rozsdás páncélokot s elhagyva a széthulló hagyományokat, mennek a nyílt mezőre előre, érezve, hogy senki sem oly biztos és erős, mint az, aki az igazságot keresi. Érzik azt is, hogy bárhol épít sátrat magának az ember, az a hely az élő Isten lakóhelye. Mi előre megyünk. Nem mintha a múlt értékeit és a régiség jelvényeit nem becsülnők, vagy mintha bizonytalanság nyugtalanítana, vagy kétely zavarna, hanem azért, mert a fejlődő haladásban, mint isteni folyamatban, nekünk teljes bizalmunk van. Bizunk az igazság és szeretet vezető erejében. Mihelyt fejlődni megszűntünk, többé nem is vagyunk unitáriusok.

b) Az unitarizmus több az üres tagadásnál. Nem a keresztény hittételekkel szemben való tagadás az unitarizmus. Ha lerontjuk Isten tiszteletének régi templomát, tudnunk kell erősebb alapszebb templomot építeni. Ha régi kedves hittételeket bírálunk, tudnunk kell termékenyítőbbeket alkotnunk. Mikor Luther a középkori babonák nehéz terhét levetette, megnövelte az erejét. Közelebb

jutott önmagához, szabadságot nyert arra, hogy erejét termékenyítőbb munkára fordítsa.

Sokak sértve érzik kegyességüket, mikor hittételeinket hallják, mert ezek hosszú időn át táplált véleményüket rombolják le. De ne feledjük, hogy nem lehet a jellem által való üdvözülésről predikálni addíg, amíg el nem separtuk az áldozatok árán való kiengeztelés tanát.

Könnyűszerrel állítják néha, hogy keveset hiszünk s tanítá-sunk inkább tagadás. Sok mindent eldobunk, amit az üdvözüléshez sokáig szükségesnek tartottak. Ezt azonban azért tesszük, mert többet hiszünk mint Atyáink. Mi nem a rationalis hit alkonyán, hanem annak hajnalán élünk. Annyira hiszünk Isten jóságában, hogy azt tartjuk, hogy sokkal többen nyerne üdvösséget az embereknek egy kiválasztott kis csoportjánál. Olyannyira hiszünk az isteni Gondviselésben, hogy hisszük, hogy ezerszer jobb, ha magunk visszük az élet keresztjét, minthogy ha Jézus keresztje mögé rejtjük azt. Az emberi természetben annyira hiszünk, hogy hisszük, hogy a názárethi Jézust is az teremtette.

Nem azért vagyunk unitáriusok, mert a háromság tanát eldobjuk. Unitáriusok vagyunk azért, mert magunkat az ész parancsa alá helyeztük s a modern felfedezéseknek a dolgokban és lelkekben talált egységét elfogadtuk. Azzal a felséges meggyőződésünkkel szemben, melyet Istenről és az emberről táplálunk, a háromságban való nem hívésünk nagyon mellékes. A nizeai hittételt az semmisíti meg előttünk, amit a természetben felfedeztünk. Nem azért tesszük félre e hitformát, mert az hamis, vagy mintha a Mindenhatóban való hitünket veszítettük volna el, hanem, mert a régi szavak nem írják le ami gondolatunkat a mindenekben benne élő Istenről.

Nem azért vagyunk unitáriusok, mert tagadjuk Jézus istenségét, hanem azért, mert hiszünk a történelem egységében s az emberi természet isteni voltában; nem úgy gondolkozunk Jézusról mint misztikus istenemberről, hanem mintegy magasan álló, segítő szellemű emberről.

Nem azért vagyunk unitáriusok, mert a szentírás csálhatatlanságát elvetettük, hanem unitáriusok vagyunk azért, mert az igazság kijelentését és az istenség megtestesülését az emberiség történetén keresztül nyomozzuk, hogy Isten atyái voltát megállapíthassuk. Innen nézve, minden olyan dogma, amely el nem ismeri, hogy Isten minden ember lelkében benne él, profánnak minősül. Minden olyan hittétel, amely bármely írásnak befejezett és végleges kijelentést tulajdonít, ellenvetésnek tetszik az élő Istennel szemben. Mi a bibliát nem dobjuk el. Csupán a bibliának észszerűtlen használatát dobjuk el, nehogy azt hitesse el velünk, hogy Isten nincs a jelen világban benne.

Fordította: Kiss Sándor.

Mi az élet?

— Mese. —

Forró, tikkasztó nyári nap volt. A mezőn lankadtan hajtották le fejüket a virágok, mintha azt várták volna, hogy a tüzes nap-sugarak az élet utolsó csiráját is kiélessék belőlök. Kábító zsibongás töltötte be a levegőt s álomba merítette az egész természetet.

A máskor oly hangos erdő is csendes volt, mint a halál birodalma. Elhalt a nóta a madarak ajkán s fáradtan, bágyadtan huzódtak meg a kis dalosok itt is, ott is a lombok között. Csak egy-egy fényes hátú bogarat, tarkaszárnyú lepkét lehetett néha látni, amint a fák között gyorsan szállt tova egyik virágról a másikra. Aztán újra nyomasztó csönd. Mintha az örökös némaság sötét démona terjesztette volna szét bűvös szárnyát az egész világ fölött.

Egyszerre messze, a látóhatár távoli szélén kis fehér felhőcske villant meg s a pillanatban alig észrevehetően suhant végig a rét fölött, az erdő fái között egy gyöngye hűvös szellő, közeledő zivatarnak jó előre küldött követe. Az élet kezdett visszatérni a kihalni készülő természetbe, az álmosan bóbiskoló virágok emelgetni kezdték fejüket. Egy faágon a lombok árnyékában elgondolkozva szunnyadó pintyőke is gyorsan fölkapta fejét s mintha a lengedezni kezdő szellőtől megszakított álmodozó gondolkodását folytatná, mintegy önmagához beszélve kérdezte: Mi az élet?

A szellő erősödött, a fák levelei idegesen kezdtek rezegni, mintha a soha meg oldott kérdés fölvetése ejtette volna izgalomba. A pintyőke hangjára riadtan ébredt egy közeli bokorban az elbágyadt fülemile s mintegy feleletül halkán csicseregte: „Dal az élet“. — „Nem igaz, sötétségben folyó harc“, szólalt meg alig hallható hangon a vakondok, mely épen e percben ütötte föl fejét a földből.

„Véleményem szerint örökös fejlődés az élet“, susogta egy félig kinyitlt rózsabimbó. Csillogó szárnyú tarka pillangó röppent el e szavaknál fölötte s csókot lopva biborszínű levelére, hízkeldeve sugta: „Öröm és élvezet az élet“. — „Mond inkább, hogy gyorsan elmúló rövid nap“, zümmögte lemondón a kérészbogar.

„De azért munka és megelégedés boldogsága váltakozik benne“, zúgta a méh s eltűnt a rózsabimbóban, hogy mézet szívjon belőle. „Nem tapasztaltam, hogy egyéb volna haszontalan fáradozásnál és munkálkodásnál“, panaszkodott a hangya, mely nagy kínnal-bajjal önmagánál jóval nagyobb földgöngyöt cipelt.

„Tökéletesen igazad van, — hagyta helyben a közeli fa tövéből erőlködését egykedvűen néző mókus, — bizony, kemény dió az élet“.

Míg e beszélgetés folyt, hirtelen beborult, mennydörgés rázta meg a földet, mire elhallgatott minden élőlény s ijedten menekült

a kitörő vihar elől rejtkehelyére. Nagy csöppekben hullni kezdett az eső és sejtelmes hangon susogta szüntelenül: „Könnyekből áll az élet, semm egyébből, csak könnyekből“. „Folytonos változás az élet!“ kiáltotta a sötét viharfelhő, melyből egy merészen ég felé nyúló sziklára haragosan csapott le a villám, dörögve: „Hatalomért való erőszakos küzdelem az élet“. „Talán inkább harc a szabadságért, egyéni érvényesülésért“, zúgták a megáradt hegyi patak hullámai, melyek tajtékozva csapdosták az őket körülzáró partot.

A fergeteg kitombolta magát, lassanként elvonultab a felhők, a nap ismét kisütött. Ekkor a sas merész iveléssel röppent fel sziklafészekből s mind magasabbra és magasabbra emelkedve vijjogta: Az élet maga a szabadság! — A karcsú derekú fenyők összebújtak és csodálkozva, kissé irigykedve nézték a merész repülést, miközben halkán suttozták egymásnak: „Tán inkább csak felfelé törekvés“. Lenn a völgy szomorúan sóhajtott: „Kényszerű meghajlás az élet egy felsőbb hatalom előtt“ s kezdett egyre jobban-jobban elsötétülni, mert közben a nap lenyugodott, az éjszaka pedig hosszú lépésekkel közeledett, folyton susogva: Álom az élet.

Még az éjszaka sötét fátyola lebegett a föld fölött, de a reggel már nem volt messze, mikor egy tudós kopott, magános szobájában kioltva lámpáját, csöndesen mormogta: „Nehéz, hosszú iskola ez az élet!“ — egy férfi pedig, ki átdorbézolt éjszaka után támolygott hazafelé, keserűen mondogatta: „Soha ki nem elégtűlő vágyak, meg nem valósuló remények, örökös csalódás: ez az élet“.

Hirtelen keskeny piros sáv jelent meg a látóhatár keleti szélén, lassanként fennebb-fennebb kezdett emelkedni az égboltozaton s nemsokára egót és földet egyaránt rózsaszínből öltöztetett az előre törő hajnal. Mint varázsűésre elevenedett meg egyszerre s lett hangos lombsuttogástól, madárdaltól az erdő, az egész pedig hatalmas akkordba olvadt, mely a mindenségen a hajnal szózatoként zúgott végig: „Mint én, a hajnal, a nappalnak csak kezdete vagyok, melyre sugárözönnel jön a fényes dél: épen úgy a földi élet is csak kezdete, halvány tükörképe az örökkévalóságban folytatódó, soha meg nem szűnő örökéletnek!“

Én: „Én vagyok a feltámadás és örökélet. Aki bennem hiszen, ha meghal is, él. Aki megismerte igazán az ő tanításaiban rejlt igazságokat s azoknak főemelő, boldogító hatását a lélekre és hiszen azoknak az emberiséget lassanként egészen átfőmáló, egy magasabb erkölcsi ideál felé emelő hatalmában: többé nem látja az életet sem elviselhetetlen tehernek, sem hiábavaló nehéz küzdelmek sorozatának, sem meg nem valósuló vágyak, remények, törekvések összeségének, hanem az örökös haladás, a tökéletesedés egy láncszemének, melyben kinek-kinek megvan fontos, betöltendő szerepe, mely alapja az egyén- és közboldogságnak egyformán.

Annak gyönyörűsége az ő igája, mert a Jézus lelkét hevítő szeretet vezeti útjain, igazán boldog pedig csak az, ki szeretni igazán tud. Az új életre, szebbre, nemesebbre, jobbra támadott föl és örökélete van, mert vajjon van-e a hallhatatlanságnak erősebb záloga, mint a szeretet isteni eszméjének hűsége, odaadó szolgálata?

Ez új életre támadásnak, ez örökéletnek halhatatlan szimboluma Jézus, ki megmutatta, miképen lehet igazán élni és a szeretetet, Istent szolgálni. Méltán szólhatott tanítványaihoz: Én példát adtam, miképen cselekedjete. A legfenségebb, legtisztább emberi eszmény és példakép. S az emberiséget e dicső példaképtől fosztották meg akkor, mikor azt a tanítást hozták be, hogy ő, Jézus nem ember volt, hanem Isten. És világitó lámpás nélkül sötétségben tévelygő sereg lett az emberiség. De a hajnalpír már megjelent az égen, kezdik keresni sokan az elvesztett emberi ideált. Dávid Ferenc negyedfél századdal ezelőtt megtalálta, de a sötétség miatt nem látók kimondták rá az ítéletet. Öröksége azonban ránk szállt, mi ismerjük, ha mindig nem is követjük szemünk káprázata miatt azt, ki példát adott, ki a feltámadás és örökélet.

Az idő itt van, mikor minden homálynak el kell oszolni. A mi szavunk kell, hogy a hajnalhasadás dörgő, lelkeket felrázó szózata legyen s életünk a kiáltás megvalósulása. Mert mi a követendő ember-Jézusban hiszünk, kit sokan kétségbeesetten keresnek s nem az isten-Krisztusban, kit nem követni, hanem imádni kell.

Jézus követése az élet problémájának megoldása, a felelet megtalálása e kérdésre: mi az élet? E kérdés miatt jajong kétségbeesetten sok halandó. Mutassuk meg mindenkinek, kinek lehet, miképen található meg az egyetlen helyes válasz. Akkor igazán unitáriusok leszünk, új életre támadottak, kik élnek, ha meg is halnak.

Németből dolgozta: Z—n S—r.

NŐK VILÁGA.

Nők a szószéken. Amerikában 2500 fölszentett nőpap van. Ezeknek legnagyobb része a testvér unitárius és universalista egyházhoz tartozik. Tiszt. Brackwell asszonyt tartják a legkiválóbbnak, aki 1853-ban szenteltetett föl kongregationalisia papnak, de azután unitárius lett. Még most is predikál minder hónapban egyszer. A másik nevezetes papnő Tiszt. Hannafor Anna asszony. Ő arról

nevezetes, hogy legelsőbben ő szerepelt házasságkötésnél ő eskette meg a saját leányát, ő avatta föl a fiát lelkésznek és egyik állam-ban a Törvényhozó testület papja volt.

Társadalmi munkásságunk.

— Felolvasás az udvarhelyi fiókegyeletben. —

Igen tisztelt Egyleti Gyűlés!

Mielőtt felolvasásomhoz fognék, szabad legyen pár szóval megemlítenem azon indító okot és biztató bátorítást, melyek felolvasásom megtartására némileg befolyással voltak. Igen tisztelt volt elnökünk, (Sándor Gergely) ki lankadatlan ügybuzgósággal vezette ez együletet s készítette elő gyűléseit, egy alkalommal engem is felkért, hogy valamivel szerepeljek a gyűlésen. Én a legnagyobb sajnálatomra kérésének eleget nem tehettem, amire azt találta megjegyezni: „ez csak azért van, mert lelkileg nem érez velünk“. Ez a megjegyzés — s a mostani igen tisztelt elnökünk ama biztató kijelentése; „ha előáll és semmit se mond, már azért is köszönetet érdemel“, bátorítottak fel arra, hogy „Társadalmi munkásságunk“ című felolvasásomban a semminél valamivel többet mondjak s hogy megmutassam, miszerint a Dávid Ferenc Egylet tagjaival lelkileg érzek.

Egy kedves és szellemes társaságban, hol nők és férfiak vegyesen voltak, a nők egyenjogúsításáról lévén szó, azt mondta egyik feminista elvet valló nő: „eljön, mert el kell jönnie nemso-kára azon időnek, midőn a nők is minden pályán érvényesíthetik magukat és a férfiakéhoz hasonló jogot élveznek mindenekben, mert ez jogos, mert ez méltányos, ezt a korszellem is megkívánja“. E kijelentésre a társaság egyik férfitagja azt felelte: „ez igen szép s nagyon kívánatos volna és az egyenlőség kedvéért nem is volna ez ellen semmi kifogásom, ha a főzőkanál nyelére, a gyermekek gondozása és nevelése mellé egy oly haszonbérlet lehetne kapni, mint a háziasszony és az édes anya“.

— Attól félek — folytatá a férfi —, ha ez az irányzat teljesen uralni fogja társadalmunkat sok-sok kozmás ételt fogunk enni s még az is meglehet, hogy a szükséges katonai létszámot is a szomszédországoktól kell kölcsönkérnünk.

Elgondolkozva ezen a beszéden, azt hiszem nemcsak az én, hanem sokaknak nézete az, hogy Isten őrizze hazánkat attól, hogy ez az irányzat — mely szélsőséges — teljesen tért foglaljon társadalmunkban s azt teljesen átalakítsa.

Az igaz, vannak nők, akik életfentartási, értelmiségi pályán működve, annyira hódolnak e felfogásnak, hogy tanult és művelt nőhöz nem illőnek, szégyennek tartják a háztartás vezetését, a gyermekek gondozását és nevelését. Ezek a valóban művelt, tudományos nők — tisztelet a kivételeknek — rendszerint tehernek tekintik hitvesi és anyai kötelességüket, mert nem érzik a családi élet melegét, távolmaradnak az otthontól, azaz feláldozzák a családi tűzhely boldogságát, nem gondolva meg azt, hogy ez által nemzetünk iránti kötelességet mulasztanak el.

A nőt lelkülete egészen másra hivatja. A nőnek igazi hivatása csakis az említett kötelességek teljesítése lehet. E szent hivatásból kifolyólag úgyhiszem többeknek véleménye szerint, sokkal nagyobb dicsőség lehet egy nőre nézve az, ha politikai harcok és politikai jogok követelése helyett, értelmét, tudását, intelligenciáját családjá és háztartásának r. ellőzése nélkül, társadalmi ténykedésben érvényesíti, hol lelkének megfelelő szép és hasznos munkakört mindig találhat. És egy ilyen munkakör betöltésére mennyi alkalom kínálkozik, különösen faluhelyen. Mert hol lehet nagyobb szükség a lelki bajok orvoslására, mint ott, hol a nép távol minden kulturmozgalmaktól, szellemi fejlődésében oly nagyon el van maradva. S ha tekintetbe vesszük, hogy falusi népünk hazánknak igen nagy százalékát teszi s ha azt akarjuk, hogy hazánk a művelt országok közé sorakozzék, úgy hazánk iránti szent kötelességet teljesítünk, ha velők foglalkozunk, tudatlanságukból, elmaradottságukból kiemeljük s minden iránti elfogultságukból felrázzuk.

Istennek hála ma már nem kell lámpással keresnünk azokat a lelkes férfiakat és nőket, kik nép iránti szeretettől áthatva, egyéni hivatásuk mellett lankadatlanul s önzetlenül fáradoznak a falusi népszellemi fejlődésének érdekében. A ma már majdnem minden közösségben létesült ifjúsági egyesületek és itt-ott alakult nőegyletek, mind-mind a falusi nép szellemi átalakulását célozzák.

Örömmel tapasztalhatjuk, hogy vidékünkön a falu központjai: a lelkész-lelkésznek, tanító-tanítónék, tanítónők, jegyző-jegyzőnek s más intelligens egyének a saját kis körükben, községükben, nem ütve a reklám dobját, csendben, kerülve minden feltűnést, vállvetve, tőlük felhetőleg dolgoznak, fáradoznak s arra törekcsenek, hogy műkedvelői színelőadások s szavallatok rendezésével, énekkarok szervezésével változattossá tegyék a nép kedélyvilágát; az ismeretterjesztő előadásokkal, felolvasásokkal s őket érdeklő eszmecserék megvitatásával pedig a nép gondolatvilágának helyes irányítását és erkölcsi felfogásának megváltoztatását célozzák.

S hogy ezen fáradságos munkálkodások nem eredménytelen, mutatják azok a körülmények, hogy a falusiak ébredcsenek elfogultságukból az előadásokat szeretik, azokra szívesen járnak s

mind nagyobb számmal látogatják. Ők is kezdik belátni, hogy ma már nem elég csak nadrágos embernek tanulni, hanem saját boldogulhatásuk is megkívánja, — hogy azokban az eszmékben, gondolatokban, melyek szellemi fejlődésüket célozzák — bizonyos tudást elsajátítsanak.

Ez valóban így van, s higyjék el kedves hallgatóim, hogy lankadatlan és lelkes munkakedvvel, természetesen ha bírjuk a nép bizalmát és szeretetét, sok és szép dolgot érhetünk el. Soh'se panaszkodjunk, hogy bizalmatlanok, hogy zárkóztak, s nehéz őket megérteni, ez csak addig tart, amíg észre nem veszik, amíg be nem látják, hogy cselekedetünk, jóakarattunk velök szemben teljesen önzetlen s hogy azok szeretetből származnak. Azt se higyjük, hogy erőnket meghaladó munkát várnak tőlünk, hiszen tapasztalhatta bárki, hogy néha egy-egy útmutatás, észrevétel, avagy jó tanács, mely szeretetből fakad s mely rájuk nézve üdvösséges, sokszor többet ér minden adománynál.

És mégis hányan, de hányan, de hányan vannak, akik társadalmi állásuknál fogva hivatva lennének a nép szellemi vezetésére, s a kik ehelyett nemcsak, hogy jó tanácsot nem adnak a népnek, de még a jó szót is sajnálják tőlük. Az ilyenek, természetesen nem magukban keresve a hibát, mindenütt és szüntelenül azt hangoztatják: oly törpe falusi népünk, hogy nem érdemes arra, hogy gyámolítsuk, hogy felkaroljuk. Összedugott kezzei és behunyott szemmel nézik tudatlanságukat s őket kigunyolják, kikacagják.

Sajnálatra méltók az így gondolkozók s még inkább sajnálni lehet a magára hagyatott népet. Mert bizony, ahol nincs mi vonza a népet az erkölcsmegjavulás felé — ott — a testet, lelket egyaránt ölő korcsma levegője megteszi a maga munkáját.

Igen tisztelt Egyleti Gyűlés! Az elmondottakkal kapcsolatban helyénvaló volna megemlítenem mindazon módokat és eszközöket, melyekkel társadalmi munkánk sikerét biztosíthatnók, azonban ez alkalommal más céloom lévén, a következő egyleti gyűlésre valaki más pl. vehetné ezeket felolvasása tárgyául. Igen háládatos téma lenne!

Céloom felkérni a Dávid Ferenc Egylet nőtagjait, hogy együttesen mi is legyünk önzetlen munkásai a társadalomnak, nyujtsunk segénkezet a férfiaknak, mert csak úgy lehet nagy és hasznos dolgot megvalósítani, ha azokat mi is felkaroljuk. Tömörüljünk s tőlünk telhetőleg pártoljunk, karoljunk fel minden olyan egyletet, amelyek kiválóan a nép érdekeit szolgálják. Legyünk tagjai a kolozsvári Unitárius Nők Szövetségének, melynek kiváló célját, eszméjét fölösleges fejtegetni, azok az U. K. „Nők Világában“ ismertette lettek. Növesszük ezt az egyletet terebélyes fává, hogy annak árnyékában külföldre vándorolt nőink édes megnyugvást, oltalmat

találhassanak. E végből létesítsen kiki a maga kis körében, közösségében, ha még nem volna, Nőegyletet, melynek szervezéséhez — nem kellene költséges eszközök — csupán akarat és nép iránti jóindulat. Itt található egy vezető, finom lelkű nő, lélekemelő munkakört s ha e munkakört lelkiismerettel betölti, valóban nemzeti missziót fog teljesíteni.*

Korszellemünk megkívánja, hogy a Nőegylet az általános ismereteken és szórakoztató előadásokon kívül karolja fel a nevelés ügyét is. Evégből előadások keretében tanítsuk meg falusi asszonyainkat arra, hogy miként kell otthonukat szeretni, hogy hazájukat is szerethessék — miként lehetnek megelégedettek családjuk körében — és miként tölthetik be társadalmi kötelezettségüket. Értessük meg velük, hogy vallásosság és háziasság nélkül egy nő sem felelhet meg valódi hivatásának s minden anya szent kötelességének tartsa ezen erényeket leányai szívébe kitörülhetetlenül beoltani, mert ezek lesznek majd azok az utavalók és fegyverek, amelyekkel az életviharában, az élet minden körülményei között magukat fenntartani és megvédeni képesek.

A cél magasztos. Kivitele sok munkát, türelmet s főleg körültekintő tapintatosságot igényel.

Lehet, hogy rosszakaratú lekicsinyléssel is fogunk találkozni, még talán azok részéről is, akiknek segítségükre, támogatásukra joggal számíthatnánk. De ez ne keserítsen el, valamint az sem, ha a gúnynak, irigységnek és rágalomnak nyilai is megsebeznenek. Ne csüggedjünk, mert miként a jó földbe vetett mag meghozza a maga gyümölcsét, úgy társadalmi munkánk, habár lassan is, de nem marathat eredmény nélkül.

Ha önzetlen munkások leszünk, nem fogjuk várni a hízegzők elismerését, nem fogunk áhítozni múlt dicsőségek után: az a lelki megnyugvás, hogy felebarátunkkal jól tehetünk és tehetünk, többet fog élni ciprus minden babérlombjánál.

Homoródalmás, 1912. jun. 27.

Péterfyne Tary Irén.

Irodalom.

Ámos próféta. Dr. Kecskeméthy István, a kolozsvári ref. theol. fakultás igazgatója előfizetést hirdet Ámos prófétához írt tudományos kommentárjára. A tudós tanár kénytelen a közönséghez fordulni támogatásért. Nagy várakozással tölt el a hír s az érdekelteknek igen melegen ajánljuk rendeljék meg 4 koronával szeptember 30-ig a szerzőnél.

* Köszönjük ezt a lelkesítő felhívást s csak azt szeretnők, ha minden közösségben szívére venné valaki!

Szerk.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Templomszentelés. *Ferenc* József József püspök úr aug. 25-én szentelte föl a magyarsárosi unitárius templomot. Szeretettel és nagy kitüntetéssel ünnepelték az ősz főpásztort a küüllői körben. Az ünnepély emelkedett hangulatban folyt le nagyközönség részvétele mellett.

A keresztfüri gimnázium építési ügye olyan szerencsés helyzetbe jutott az újabban kilátásba helyezett államsegélyvel, hogy immár csak a terv végleges miniszteri jóváhagyása van hátra. Az ügy idejutásáért különös elismeréssel adózunk *Ferenc* József püspök úrnak, aki fáradságot nem kímélve járt el.

A kolozsvári unitárius egyház-köztség értesítője. Az »Unitárius Közöny« szerkesztősége — a kolozsvári unitárius egyház-köztség elnöksége kérsére, — tekintettel egyfelől ezen egyház-köztségben a köz-hírrététel nehézkességére, hónapról-hónapra az egyház-köztség élete nevezetesebb mozzanatait közölni fogja.

Fölvívjuk e rovatra úgy általában a lap összes olvasó közönségének, mint — különösen — kolozsvári híveinknek szives figyelmét és érdeklődését.

I. Augusztus hónapban kereszteltetett: fiú 1, leány 7. Elhalálozott: finemen levő: 1. Házasságkötés e hóban nem történt. Belépés az egyházba és kilépés az egyházból szintén nem.

Az egyház-községi közgyűlésen aug. 4-én a nyugalomba lépett *Iszlai Márton*, énekvezér-tanító helyébe egyhangúlag 28 szavazattal

Ütő Lajos, n.-ajtai énekvezér és állami tanító választatott meg. — Örömmel vétetett tudomásul, továbbá *Györfi István*, külföldi akadémián 2 évet töltött lelkészjelöltnek az egyik lelkészi állással és papnevelő-intézeti féltanársággal ideiglenesen történt megbízatása.

11. *Tudnivalók* szeptember hónapra vonatkozólag.

1. *Az új lelkésznek beköszöntési ünnepélye* szeptember hó 15-én délelőtt tartatik a rendes istentisztelet keretében. Ezt követőleg egyház-községi gyűlés lesz, amelyen úgy az új lelkész, mint énekvezér-tanító az egyház-község előjárósága részéről üdvözöltetnek.

2. *Az egyház-község elemi leányiskolájában* (*Berde Mózes* utca) a beiratkozások szeptember hó 2-án kezdődőleg öt napon keresztül tartanak.

3. *A szeptember havi istentisztelet sorrendje:* Szept. 1-én *Ébert András*, 5 lelkész, 8-án *Ürmösi Károly* lelkész tart istentiszteletet, 15-én *Györfi István* lelkész beköszöntője, 22-én *Ürmösi Károly* lelkész, 29-én őszi hálaadó-ünnep lesz, úrvacsoraosztással egybekötve, amikor prédikációt *Györfi István*, lelkész, úrvacsorai beszédet *Ürmösi Károly* lelkész mond.

4. A jövő 1912—1913 iskolai év folyamára tervbe vannak véve *gyermek-istentiszteletek*. Később meghatározandó helyen és időben fognak tartatni. Előre fölvívjuk rá a szülők figyelmét.

Az egyház-község elnöksége.

Dr. Székely Ferenc igazságügyi miniszter aug. közepén Kolozsvárt járt és kollegiumunkat megtekintette. Az üres épületet most tisztogatják, tehát nem sok látni való volt benne, kivéve a dísztermet és a tanácstermeket. A miniszter úr most járt benne először s meg volt elégedve a látottakkal. A főtszt. püspök úr kalauzolta.

Új esperes. A kolozsdobokai egyházkör közgyűlésének érdekes tárgya volt az esperes választás. Két komoly jelölt állott egymással szemben: Antonya Mihály köri jegyző, aki az esperest ebben az évben helyettesítette és évi jelentésével nagy elismerést ért el, Ürmösi Károly kolozsvári vallásánító-lelkész, aki a lelkészi teendők végzésével és az egyházközség kormányzásával van megbízva. A köri tagok mind jelen voltak, de a kolozsváriak nem mutattak nagy érdeklődést. A választás eredménye: Ürmösi Károly egy szóföbbséggel esperessé választott a még hátralevő két évre. Ürmösi K. még aránylag új ember Kolozsvárt, de az új állást is bizonytalap tapasztalt buzgalmával fogja betölteni.

Az oxfordi Manchester College, hol theologusaink legnagyobbbreesze tanult, nagyszerű díszteremmel fog kibővitetni. Az új épület helyét 300 ezer koronával vették. Az Arlosh-család fizeti az építés költségeit és ugyanaz 125.000 koronát ad a hely megvételére. Sir Brunner is adott 25.000, s két nő, Holtné és leánya 25—25 ezeret. A theologusok száma nagyon csekély s sajnos a jövő évben mi sem növelhetjük, a megfelelő ifjú hiányozván.

A kolozsvári egyházközség kö-

zelebről lényeges átalakításokat fog eszközölni. A lelkészi házak helyett egy nagyobbbszabású épületet tervez s iskolai telkét is beépítteti. Az E. K. Tanács a kollegium melletti telekrészt megvásárolta, hogy a kollegium nyugoti oldala biztosítva legyen a befalazás és elsötétítés ellen.

A titkár urak sziveskedjenek az évi jelentéseket és számadásokat beküldeni.

Iskolai értesítő. A kolozsvári és keresztúri gimnáziumok értesítőit igazgatóink gondos szerkesztésében ismerik az érdekeltek. Mi azok alapján a gimnáziumi tanulók létszámát bemutatjuk. A kolozsvári főgimnáziumunkban beiratkozott 339 tanuló (ebből nyilvános volt 324, magán-tanuló 8 fiú és 7 leány); év végén vizsgálatot tett ugyanennyi. Vallásfelekezet szerint a 339 tanuló így oszlott meg: unitárius volt 61·95% (210), róm. kath. 7·67% (26), gör. kath. 0·59% (2), gör. kel. 0·88% (3), ág. h. ev. 5·31% (18), ref. 7·67% (26), izr. 15·93% (54). — A gimnáziummal kapcsolatos elemi iskola 93 tanulójából unitárius volt 40·86% (38), róm. kath. 19·36% (18), gör. kath. és ág. h. ev. 1·07—1·07% (1—1), ref. 20·43% (19), izr. 17·21% (16). — A bennlakó tanuióság hathatóstámogatóján a konviktuson kívül ösztöndíj, segély, jutalom és más jótétemény címén 37 ezer koronát meghaladó összegben részesült az ifjúság nagy része.

Székelykeresztúri gimnáziumunkban 219 (217 nyilvános és 2 magán) tanulóból vizsgázott 198 nyil-

vános és 2 magán, összesen 200 tanuló. Ezek közül: unitárius volt 52% (104), róm. kath. 7·5% (15), gör. kath. 10·5% (21), gör. kel. 2% (4), ág. h. ev. 6% (12), ref. 16% (32), izr. 6% (12). Ez intézetünk igazgatósága is nagy buzgalommal igyekszik konviktus létesítésén, aminek óhajtott mielőbbi megvalósulása előreláthatólag jelentékeny változások szülője lesz. Ez idén 7000 koronát meghaladó ösztöndíjban, jutalomban és segélyezésben részesítette az ifjúságot. Iskoláink fejlődését örömmel konstatáljuk s fejlődésüket tőlünk telhető minden erővel kell támogatnunk, mert ez egyszerűen mind vallásközönségünk egyetemének s így alkotó elemeinek kulturális és gazdasági fejlődése mértékének is tekinthető. V—S.

Kozma Dimén Mély megdöbbenéssel vesszük a leverő hírt, hogy Kozma Dimén enlaki lelkész »kínos szenvedés után« elhunyt aug. 26-án. Lelkészeink között a legjelesebbek egyike volt. Igazi papi jellem, méltóságteljes nyugodt kedély, mélyen érző emberszeretet, soha sem lankadó munkásság, gyönyörű vallásos eszmék díszesítették életét, építették egyházát és a lelkeket. Csak akkor tudnánk vigasztalásra gondolni, ha látnók azt az ifjút, aki méltóan viselhetné a 63 éves apostol palástját. Kilenc gyermekével árván maradott özvegyének Istentől kérünk vigasztalást.

Elhunytak. Özv. *Fekete* Mózesné Szentábrhámon 73 éves korában elhunyt. Egyszerű asszony volt, de a nemes, vallásos érzésnek, a jóságos emberszeretetnek olyan kiváló

megtetesülése, hogy az evangéliumi Máriák és Márták közé tartozott. Sok gyermeket nevelt föl, akik között *Fekete* Benjámín udvarhelyi építész-vállalkozó gyászolja. Fájó érzéssel jegyezzük föl a jó anya korai halálát.

Erdős Ililthály csehétfalvi kántortanítót a vallás- és közoktatásügyi miniszter kinevezte Nagyajtára állami tanítóvá. Hír szerint ő lesz az egyházközség énekvezére is. Nagyajta Útő helyébe jó erőt nyert. Gratulálunk.

A kolozsvári kollegiumban bennlakó egyetemi hallgatóknak a kedvezményes lakás a jövő évtől kezdve ahhoz a föltételhez lesz kötve, hogy félvétenként igazolják, hogy az Egyetemen kolloquáltak.

Az unitárius kollegiumi Kriza-önképzőkörnek az 1912—13. év nagyesztendeje. 1913-ban lesz 80 esztendeje, hogy megalakult és néhány év multával a »Remény«-nyel országos hírre tett szert. 1913-ban lesz 50 esztendeje, hogy az első időszak (30 év) történetét megírta Kozma Ferenc és kiadta az önképzőkör. Az 1912—13. évre nagy föladatok várnak. Reméljük, hogy a mai ifjúság tudni fogja kötelességét.

Új alapítványok. Az áldozatrakész buzgóság állandóan mutatkozik híveink között. Legújabbán Benedek János és neje Gruer Eszter a kadácsi egyháznak úrvacsorai kellékekre 200 kor. — Nemes Vajna Ferenc, néhai Vajna Lajos és néhai édesanyja özv. Vajna Józsefné sz. Sándor Judith emlékére, nevelt fiuk Nemes Vajna Ferenc, 200 kor. alapítványt tett. A jövedelem a mostani ádamosi

lelkésznek Molnár Jánosnak, halála után a legátusi alapnak adandó.

A kolozsvári kollegiumban a jövő tanévre 19100 kor. osztatott ki konviktsusi segélyül 131 tanuló között. A jeles tanulók teljes kedvezményben részesültek és pedig: Kiss Elek, Csiki Gábor lelk. növendékek, Darkó Gábor, Fazakas Lajos, Frank-Kis István, Májai Ferenc, Nagy Lajos, K. Nagy Imre gmn. tanulók. A többi nagyobbára fél kedvezményt kapott.

Petrozsényben az egyházközség egy nagy lépést tett előre. Az államtól nyert területre lelkészlakot és templomot fog építeni. Egyelőre a lelkészlakot építik meg. A terv és költségvetés immár készen van és jóvá van hagyva. A költségek nagyobb részét kölcsön útján fogják fedezni. Külömben a zsilvölgyi unitáriusok buzgóságuknak máris számos jelét adták.

Amerikai lapírtásunk a Christian Register immár 1821 óta hirdeti az unitárius hit, remény és szeretet igéit és igazságait. Már 72-ik évé-

ben jár, de most is olyan fiatal, mint 7 éves korában. Legújabb számában azt a merész állítást kockáztatta, hogy ha néhány évre el lehetne zárni a külföldről beözönlő gonosztevők útját, a 48 állam lakói között a kölcsönös bizalom s a polgári erények oly magas fokra emelkednének, hogy meg tudnák tisztítani a városokat a söpredék-elemektől s elérnék, hogy a hülyék és betegek szaporodása megszűnne.

Akiknek csak fatornyuk van. A szegényebb egyházak régen csak fából tudtak tornyot építeni. Akkor jó hasznát vették, senkinek sem volt kifogása ellenök. Újabb időben sok kőtorony épült s e miatt a fatornyok megapadtak. Az idő megérlette a fatornyokat s miután már kevés van, ezek olyan becsesek lettek, hogy akik ilyenrel dicsekedhetek, semmi pénzért el nem adnák. A Dávid Ferenc ünnepi képgyűjteményből örömmel látjuk, hogy még van egy pár egyházunk, ahol fatorony díszleg a régiék dicsőségét hirdetve.

Mulattató.

Oláh taluban száj- és körömfájás volt. Amikor a betegségnek vége lett, az állatorvos elrendelte, hogy minden pajtát meszeljenek ki. Meg is vizsgálták a rendelet végrehajtását s hát ime egy atyafinak a pajtáján a meszelésnek semmi nyoma sem látható.

— Miért nem meszelte ki maga a pajtát atyafi, — kérdik a gazdától.

— Hát'szen a pajta nem volt beteg, én a tehenet meszeltem meg, annak fáj a lába!

*

Egy székelly atyafi megverte a feleségét. Az asszony elhagyta

az urát. Az elhagyott férj tanácsot ment kérni a falu pénztárnokához, hogy most már mit csináljon.

— Hát öcsém — tanácsolja a pénztárnok, — eredj, vidd vissza az asszonyt. De többet meg ne verd, mert aki az asszonyt veri meg, az úgy tesz, mint aki a lisztes zsákot üti. T. i. a java kihull, a rossza pedig megmarad.

*

B. falusi gazdának felesége megharagudott s napokig nem szólt egy szót sem. Ez nagyon bántotta a férjuramat. Gondolta, valahogy meg kellene szólaltatni az asszonyt. Szekerest fogadott s úgy tett, mintha Udvarhelyre készülödnék. Erre már az asszony haragra lobbant még jobban s mérgesen kérdezte, hogy mit akar azzal a szekérrel?

— Oh hála Istennek, kedves feleségem, hogy megszólaltál! Azt hittem megnémultál s orvoshoz akartalak vinni, hogy kigyógyítson ebből a bajból.

*

Ez meg a jó öreg Darkó esperessel történt Jánosfalván. Kevés buza termett s a hívek arra kérték az esperest, hogy fogadja el a buza helyett is a zabot.

— Hát én el is fogadnám atyámfiái a zabot a buza helyett, de mit szólnának hozzá, hogyha én is a szószékben beszéd helyett nyeríteni kezdenék? . . .

*

Sokan vannak, akik maig sem tudják, hogy került ez a közmondás: ember vagy kecske. Hát én megmondom.

Egyik faluban szokás volt a templomban prédikáció alatt aludni. Különösen egy atyafi, aki az első padban az ajtó mellett ült, folytonosan bölíngatott a fejével. Meglátta ezt egy kecske, amely véletlenül éppen a templom ajtajához került. Azt gondolta, hogy az a bölíngatás neki van szánva és a templom ajtajából neki futott a bölíngató embernek s úgy csapta fejbe, hogy kiment az álom a szeméből. Ekkor mondotta a pap: Ember vagy kecske.

bp.

Szerkesztői üzenetek.

K. M. A szerkesztőt nagyon meglepte az a szokatlan figyelem, melyvel a méhész kitüntette. »Annyi édességért, amit lapjában küld, fogadjon el tőlünk egy kis mézet«. Az ilyen lekötelező szavak előtt meg kell hajolnunk s ismételt meleg köszönettel nyugtázzuk. — **Dr. B. F.** A méhészeti kiállítás sikeréért az oroszánrészt kívánjuk a lankadatlan

titkárnak, mert ő csakugyan kivette ezt a munkából. Miért tagadnók, büszkék vagyunk rá s jól esik látnunk, hogy embereink nemcsak a hivatali, hanem a társadalmi munkában is helyt állanak. — **Sz. J.** Az orvosi protestatio rendkívül érdekes. Módját ejtjük, hogy köztudomásra jusson. — **K. S.-né.** Kedves. Jönni fog mihelyt lehetséges.

